

**Zbigniew Jarosiński, Barbara
Winklowska, Jerzy Łojek**

Sprawozdania z podróży naukowych

Biuletyn Polonistyczny 20/4 (66), 56-58

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA Z PODRÓŻY NAUKOWYCH

**Sprawozdanie z pobytu stypendialnego w Paryżu
1 III - 30 VI 1976**

Od 1 marca do 30 czerwca 1976 r. przebywałem w Paryżu jako stypendysta rządu francuskiego, podlegający Centre National des Oeuvres Universitaires et Scolaires. Centrum zapewniło mi też opiekę konsultacyjną, która zresztą w większym zakresie nie była potrzebna: nie brałem udziału w zajęciach uniwersyteckich, przyjechawszy zbyt późno, aby włączyć się w pracę któregoś z interesujących mnie seminariów, a ponadto był to okres przewlekłych strajków studenckich, które zdezorganizowały życie uczelni.

Pobyt mój wypełniała indywidualna praca w bibliotece, której program obejmował przede wszystkim zagadnienia kultury literackiej XX wieku. Zapoznawałem się z pracami traktującymi o sprawach warunków twórczości artystycznej i mechanizmów obiegu literackiego; o charakterze i roli instytucji kulturalnych, społecznej pozycji pisarza i społecznych funkcjach książki; o relacjach: literatura a ideologia, polityka; wreszcie o głównych nurtach stylowych (na terenie Francji) w literaturze powojennej. Interesowałem się ponadto problematyką metodologiczną i teoretyczną interpretacji dzieła literackiego i zaznajomiłem w tym zakresie z niedostępnymi w Polsce (bo drukowanymi w rzadkich czasopismach i książkach zbiorowych) studiami wyrastającymi, z jednej strony – z inspiracji strukturalistycznych, z drugiej – z programów socjologii literatury.

Program mój nie przewidywał poszukiwań źródłowych, korzystając jednak z okazji, odnalazłem pewne materiały wnoszące uzupełnienia do prac, które poprzednio prowadziłem, dotyczące, po pierwsze – awangardy artystycznej lat dwudziestych, po drugie – myśli kulturalnej francuskiej lewicy politycznej (zwłaszcza Frontu Ludowego) w okresie międzywojennym.

Dr Zbigniew Jarosiński

**Sprawozdanie z podróży naukowej do Pragi
16 V - 30 V 1977**

Celem mego pobytu w Pradze w okresie od 16 V do 30 V 1977 r. były poszukiwania biblioteczne i archiwalne. W Bibliotece Uniwersyteckiej przeprowadziłam autopsję czasopism (m.in.: "Venkov" 1935-1938, "Moravsko-slezský deník" 1920-1926, "Zvon" 1915/1916-1918/1919, 1929/1930-1937/1938, "Červený květ" 1957, w którym odnalazłam przedruki oryginalnych utworów Karola Irzykowskiego oraz artykuły poświęcone jego twórczości). W Archiwum Miasta Pragi starałam się odnaleźć dokumentację pobytu Irzykowskiego w Pradze, gdzie w r. 1894 leczył wadę wymowy u Alberta Neumana w Schprachheilinstitut.

Ponadto w Instytucie Czeskiej i Światowej Literatury (Ústav pro Českou a Svetovou Literaturu) zapoznałam się z prowadzonymi tam pracami dokumentacyjnymi. M.in. z kartotek bibliografii retrospektywnej wybrałam około 500 pozycji dotyczących pisarzy polskich (A. Świętochowskiego, L. Kruczkowskiego i M. Kuncewiczowej), opracowywanych w Pracowni Dokumentacji Literatury Współczesnej IBL PAN.

Dr Barbara Winklowa

**Wyjazd naukowo-badawczy do Francji i Anglii
3 VIII - 17 IX 1976**

Wyjazd do Francji i Anglii (notabene zorganizowany we własnym zakresie i na własny koszt) wykorzystałam na kontakty naukowe z tamtejszymi instytucjami, w których prowadzone są prace na interesujące mnie tematy.

Zespół badawczy uniwersytetu Grenoble we Francji od dłuższego czasu koncentruje się wokół problemów historii czasopiśmiennictwa francuskiego przed Rewolucją 1789 roku. Wydany ostatnio "Dictionnaire des Journalistes (1600-1789)" pod red. prof. Jean Sgarda jest wybitnym osiągnięciem naukowym tego zespołu w zakresie biografistyki dziennikarskiej okresu Ancien Régime'u.

Obecnie zespół przystępuje do pracy nad bibliografią opisową wszystkich gazet i czasopism w języku francuskim sprzed r. 1789. Zostałam

zaproszony do przygotowania not dotyczących gazet francuskich wydawanych w Polsce w epoce rozbiorów. Z przyjemnością mogę stwierdzić, że tegoroczne moje kontakty z historykami francuskimi wyspecjalizowanymi w tym zakresie (Mme Madeleine Fabre, prof. Louis Trenard, M. François Moureau) wielce się przyczyniły do właściwego ukierunkowania moich badań w tym zakresie.

Jednocześnie w Archives Nationales prowadziłem intensywne studia nad nowymi dokumentami złożonymi do zbiorów publicznych przez rodzinę Poniatowskich. Dzięki życzliwemu stosunkowi Philippe'a Poniatowskiego i ministra Michela Poniatowskiego uzyskałem dostęp do ciekawych dokumentów, które dopiero ostatnio zostały przekazane do Archives. Wśród tych papierów znajduje się nieco interesujących dokumentów pochodzących z dawnego archiwum Stanisława Augusta. Wyniki moich poprzednich badań nad archiwum rodziny Poniatowskich zostały ogłoszone na łamach "Przeglądu Humanistycznego" 1976, nry 1 i 2. Tegoroczne badania będą podstawą rozprawy uzupełniającej wspomniane studia.

Ostatni etap moich kwerend wiąże się z Anglią: w Public Record Office przeszukałem starannie tzw. Chatham Papers, zespół akt pozostałych po najwybitniejszych politykach brytyjskich XVIII wieku: obu Pittach, starszym i młodszym. Ten ostatni, szef rządu brytyjskiego w okresie, który w historii Polski wiąże się z dziejami powstania i upadku Konstytucji 3 Maja, odegrał w historii sprawy polskiej rolę znacznie ważniejszą, niż dotychczas przypuszczano. Odkryte dokumenty, dotyczące prób włączenia Polski (przełom roku 1790/1791) do tzw. Potrójnej Koalicji, rzucą zapewne zupełnie nowe światło na szanse Rzeczypospolitej w okresie bezpośrednio poprzedzającym jej całkowity rozbiór.

Doc. dr hab. Jerzy Łojek